

Indicații metodologice privind cercetarea statistică trimestrială

Nr. 2-INV Cu privire la investiții

1. DISPOZIȚII GENERALE

Sfera de cuprindere: Cercetarea statistică este trimestrială și include entitățile, indiferent de tipul de activitate, forma de proprietate și forma organizatorico-juridică (inclusiv organizațiile bugetare, Banca Națională a Moldovei, băncile comerciale, companiile de asigurări, organizațiile necomerciale) incluse în cercetare.

Chestionarul 2-INV „Cu privire la investiții” se completează trimestrial, se semnează de către conducător și se aplică ștampila entității.

Indicatorii valorici se înscriu cu zecimale (cu o cifră după virgulă).

Compartimentul „Date de identificare” se completează cu informații referitoare la identificarea entității.

2. CAPITOLUL INV „INVESTIȚII ÎN ACTIVE IMOBILIZATE”

Investițiile reprezintă cheltuielile efectuate pentru lucrări de construcții, de instalații și de montaj, pentru achiziționarea de utilaje, mijloace de transport, alte cheltuieli destinate **creării de noi active imobilizate**¹. Definierea, modul de recunoaștere și evaluare a activelor imobilizate se efectuează în conformitate cu SNC „Imobilizări necorporale și corporale”, SNC „Particularitățile contabilității în agricultură”.

În coloana 1 „Intrări obiecte noi, import” se indică costul de intrare a activelor necorporale și corporale procurate/crete noi și/sau importate. În cazul **importului** valoarea activelor necorporale și corporale se evaluează în monedă națională prin recalcularea valutei străine în lei moldovenești la cursul stabilit de Banca Națională a Moldovei la data prezentării declarației vamale spre perfectare, în momentul trecerii hotarului sau data trecerii dreptului de proprietate (sau în alte condiții contractuale) în modul stabilit de SNC „Diferențe de curs valutar și de sumă”. Diferențele de curs sau de sumă ce apar după recunoașterea obiectului nu afectează costul activelor imobilizate.

a) La „Intrări obiecte noi, import” **se includ:**

- cheltuieli pentru lucrările de construcții executate cu forțe proprii și/sau valoarea construcțiilor noi achiziționate incluse în componența activelor imobilizate;
- valoarea mașinilor, utilajului, mijloacelor de transport, altor imobilizări corporale și necorporale procurate sau a celor produse care se includ în componența activelor imobilizate;
- cheltuieli pentru formarea cirezii de bază; plantațiilor multianuale etc.

b) La „Intrări obiecte noi, import” **nu se includ:**

- valoarea construcțiilor, obiectelor în curs de execuție și a altor imobilizări corporale și necorporale achiziționate în țară care au mai fost folosite anterior la alte entități (inclusiv cele din import care au mai fost înregistrate ca active imobilizate la entități din țară);
- valoarea activelor imobilizate achiziționate în scopul revânzării;
- valoarea lucrărilor de construcție executate pentru terți (pentru persoane juridice și populație);
- valoarea mașinilor, utilajelor, mijloacelor de transport etc. produse pentru vânzare.

În coloana 2 „Investiții ulterioare și reparații capitale” se includ:

a) costurile ulterioare efectuate în procesul de reparație sau dezvoltare a imobilizării necorporale și corporale cu scopul îmbunătățirii caracteristicilor inițiale și, respectiv, majorării beneficiilor economice așteptate din utilizarea obiectului, care au fost capitalizate prin adăugarea acestora la valoarea contabilă;

b) costurile ulterioare ce contribuie la majorarea beneficiilor economice așteptate din utilizarea activelor necorporale și corporale care nu sunt înregistrate în bilanțul entității reflectate ca obiecte de evidență separate (de exemplu, costurile ulterioare efectuate de către locatar (arendaș) din cont propriu cu consimțământul locatorului (arendatorului) în privința obiectelor primite în leasing operațional (arendă/locațiune).

Pe rândul 100 „TOTAL imobilizări necorporale și corporale” se indică valoarea totală a activelor corporale și necorporale procurate și/sau create în trimestrul de raportare care include: cheltuieli pentru construcția nouă, procurarea mașinilor, utilajului, mijloacelor de transport, cheltuieli pentru brevete, mărci etc. Pe acest rând se reflectă investițiile efectuate din contul tuturor surselor de finanțare, inclusiv mijloacelor bugetare, creditelor, asistenței tehnice, ajutorului umanitar ș.a. Rândul 100 este egal cu suma rândurilor 200 și 300.

Pe rândul 200 „Imobilizări necorporale, total” se indică valoarea totală a activelor necorporale indiferent de faptul dacă au fost date în exploatare sau nu. În componența investițiilor în imobilizări necorporale se includ cheltuielile pentru invenții, mărci, licențe, know-how-uri, francize, programe informatice, desene și modele industriale, website-uri, drepturi de utilizare a imobilizărilor corporale primite sub formă de aport la capitalul social, alte imobilizări necorporale.

¹ Active imobilizate – active deținute pentru a fi utilizate pe o perioadă mai mare de un an în activitatea entității sau pentru a fi transmise în folosință terților.

La completarea rândurilor 200, 210, 220, 230, 240 se va utiliza informația reflectată în conturile contabile ale grupei **11 „Imobilizări necorporale”** (111 „Imobilizări necorporale în curs de execuție”, 112 „Imobilizări necorporale”).

Pe rândul 210 „Drepturi de proprietate intelectuală” se indică valoarea imobilizărilor necorporale sub formă de: invenții, mărci, know-how, drepturi de utilizare a activelor necorporale și corporale primite sub formă de aport la capitalul social, drepturile de autor, drepturile care rezultă din titluri de protecție, alte drepturi legate de imobilizările necorporale, indiferent de faptul dacă au fost date în exploatare sau nu.

Pe rândul 220 „Cheltuieli de cercetare-dezvoltare” se indică valoarea imobilizărilor necorporale de natura cheltuielilor de dezvoltare care sunt generate de aplicarea rezultatelor cercetării sau a altor cunoștințe într-un plan sau proiect ce vizează producția de materiale, dispozitive, produse, procese, sisteme sau servicii noi sau îmbunătățite substanțial, înainte de începerea producției sau utilizării comerciale. Se vor indica sume pe acest rând în cazul în care cheltuielile de dezvoltare se recunosc ca activ în conformitate cu prevederile SNC „Imobilizări necorporale și corporale.”

Pe rândul 230 „Programe informatice” se indică valoarea programelor informatice și bazelor de date, cheltuielile pentru elaborarea website-urilor.

Pe rândul 240 „Alte imobilizări necorporale” se indică valoarea altor imobilizări necorporale care nu au fost indicate pe rândurile 210-230, cum ar fi licențe de activitate, desene și modele industriale.

Pe rândul 300 „Imobilizări corporale, total” se indică valoarea totală a imobilizărilor corporale determinată ca suma rândurilor: 400 „Mijloace fixe, total”, 500 „Terenui”, 600 „Resurse minerale”, 700 „Active biologice imobilizate”.

La completarea rândurilor 300, 400, 500, 600, 700 se va utiliza informația reflectată în conturile contabile ale grupei de conturi **12 „Imobilizări corporale”** și grupei de conturi **15 „Investiții imobiliare”**.

Pe rândul 400 „Mijloace fixe, total” se indică valoarea mijloacelor fixe, inclusiv a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale, construcțiilor ingineresti (speciale), mașinilor, utilajelor, mijloacelor de transport și a altor mijloace fixe, indiferent de faptul dacă au fost date în exploatare sau nu.

Mijloacele fixe reprezintă imobilizări deținute pentru a fi utilizate pe o perioadă mai mare de un an în activitatea entității sau pentru a fi transmise în folosință terților, valoarea unitară a cărora depășește plafonul valoric prevăzut de legislația fiscală sau pragul de semnificație stabilit de entitate în politicile contabile.

Pe rândul 410 „Clădiri rezidențiale (de locuit)” și rândul 420 „Clădiri nerezidențiale” se prezintă valoarea clădirilor contabilizate în conturile:

a) 121 „Imobilizări corporale în curs de execuție” – pentru cele în curs de execuție;
b) 123 „Mijloace fixe” – pentru clădirile în funcțiune;
c) 151 „Investiții imobiliare” – pentru clădirile recunoscute ca investiții imobiliare. Investiție imobiliară, conform SNC reprezintă proprietatea imobiliară deținută (de proprietar sau locatar în baza unui contract de leasing financiar), mai degrabă în scopul închirierii și/sau pentru creșterea valorii acesteia, decât pentru a fi: utilizată în producție, pentru furnizarea de bunuri, prestarea serviciilor sau în scopuri administrative și/sau vândută în procesul desfășurării normale a activității.

Pe rândul 410 „Clădiri rezidențiale (de locuit)” se indică cheltuielile privind lucrările de construcție, executate cu forțe proprii și/sau construcții noi achiziționate de la terți sub forma clădirilor rezidențiale.

Clădirea rezidențială se consideră clădirea prevăzută cu un termen de exploatare îndelungat, amplasată pe un lot de pământ în cadrul unor hotare cu toate construcțiile auxiliare aferente și elementele de confort, în care suprafața locuibilă deține mai mult de jumătate din suprafața totală a clădirii.

La clădirile rezidențiale se referă blocurile locative, casele de locuit individuale și căminele de tip permanent, casele-internat pentru bătrâni și invalizi, azilurile pentru bătrânii singuratici, casele de copii, internatele pe lângă școli și școlile-internat.

Notă: în componența clădirilor rezidențiale nu se includ hotelurile, campingurile, bazele de odihnă, sanatoriile etc.

Clădirile nerezidențiale sunt clădirile destinate în exclusivitate sau în principal altor scopuri decât cele rezidențiale (clădirile administrative și de producție, magazinele, depozitele, cinematografele etc.).

Clădirile rezidențiale (de locuit) și cele nerezidențiale se evaluează la:

a) valoarea facturată de furnizor, (indiferent de modul de transmitere: pe stadii de execuție sau total) și altor servicii direct atribuibile (de ex. servicii de proiectare) – pentru cele intrate din exterior;
b) costul efectiv care include: costul proiectului, valoarea materialelor consumate, costurile cu personalul, contribuțiile pentru asigurările sociale și primele de asistență medicală aferente, costurile indirecte de producție etc. – pentru cele construite cu forțe proprii (cu excepția celor construite pentru vânzare).

Pe rândul 430 „Construcții ingineresti (speciale)” se indică valoarea construcțiilor care nu îndeplinesc caracteristicile de clădiri și care au ca scop crearea condițiilor pentru realizarea activităților de producție, servicii sau pentru desfășurarea activităților social-culturale.

La **construcțiile ingineresti (speciale)** se referă drumurile, căile ferate, podurile, stadioanele, rețelele electrice, rețelele de canalizare, apeductele, gazoductele, rețelele de telecomunicații etc.

Pe rândul 440 „Mașini și utilaje” se indică valoarea mașinilor și utilajelor intrate din exterior și/sau costul celor produse cu forțe proprii incluse în componența activelor imobilizate. La ele se referă mașinile și utilajele de forță, mașinile și utilajele de lucru, aparatele și instalațiile de măsurare și reglare și utilajele de laborator, tehnica de calcul, alte mașini și utilaje.

Pe rândul 450 „Mijloace de transport” se indică valoarea mijloacelor de transport achiziționate sau produse cu forțe proprii incluse în componența activelor imobilizate.

Mijloacele de transport sunt acele mijloace fixe folosite pentru deplasarea în exteriorul și interiorul entității, cum ar fi: mijloace de transport rutier, naval (inclusiv platforme de foraj sau de exploatare), feroviar, aerian, precum și biciclete, motociclete, vehicule pentru invalizi, vehicule cu tracțiune manuală și animală.

Pe rândul 460 „Alte mijloace fixe” se indică valoarea altor mijloace fixe care nu au fost indicate pe rândurile 410-450, așa ca perdele, covoare, mobilier din lemn sau metal pentru birou și magazine etc.

Pe rândul 500 „Terenui” se indică valoarea terenurilor intrate de la persoanele fizice și juridice.

Terenurele reprezintă imobilizările corporale sub formă de teritorii funciare (de pământ) deținute de entitate cu drept de proprietate sau primite în leasing financiar, pentru a fi folosite în activitatea entității, care are o durată de utilizare nelimitată. Valoarea terenurilor cuprinde: valoarea de cumpărare, comisioanele brokerilor, plata pentru evaluarea terenurilor, alte servicii

juridice, impozitele pe proprietate, pe care le plătește cumpărătorul, alte cheltuieli cu caracter de o singură dată (valoarea drenajului, curățirea și nivelarea terenului), cheltuielile pentru demolarea clădirilor inutile, costurile de legalizare a drepturilor de proprietate asupra pământului, taxele pentru înregistrare, cheltuielile de verificare a existenței sechestrului, gajului, ipotecii sau a altor restricții legate de proprietate, organele administrației publice etc.

Valoarea terenurilor se referă la activele imobilizate și includ valoarea acestora, contabilizată în conturile:

- a) 122 „Terenuri” – pentru cele utilizate de entitate direct în activitatea economică;
- b) 151 „Investiții imobiliare” – pentru terenurile recunoscute ca investiții imobiliare conform SNC „Imobilizări necorporale și corporale”.

Pe rândul 600 „Resurse minerale” se indică valoarea resurselor minerale pregătite spre extracție.

Resursele minerale sunt imobilizările corporale sub formă de costuri capitalizate ale lucrărilor de explorare (pregătire spre extracție), pentru care este demonstrată fezabilitatea tehnică și viabilitatea comercială. Resursele minerale sunt evaluate la costul de explorare care include:

- a) costurile lucrărilor de cercetare topografică, geologică, geochimică, geofizică a solului, forare în faza de explorare și decopertare (dezvelire);
- b) costurile serviciilor de determinare a fezabilității tehnice și viabilității comerciale a resurselor minerale;
- c) alte costuri cum ar fi, amortizarea costului dreptului de extracție, în timpul lucrărilor de explorare, pierderile producției agricole recuperate de către entitatea cu drept de extracție unei entități agricole în cazul atribuirii unui teren al acesteia în scopul extracției resurselor ce se conțin în acesta, primele de asigurare și plata pentru arendă, locațiune, leasing al mijloacelor fixe ce participă la executarea lucrărilor de explorare, costurile îndatorării capitalizate conform SNC „Costurile îndatorării”.

Pe rândul 700 „Active biologice imobilizate” se reflectă valoarea animalelor de muncă și productive (taurii, caii de tracțiune, vacile, ovinele, porcinele, caprinele etc.), plantațiilor perene (livezile, viile, pepinierele viticole și pomicele etc.), care se determină în conformitate cu SNC „Particularitățile contabilității în agricultură”.

Active biologice imobilizate sunt activele biologice mature care asigură obținerea multiplă a produselor agricole și/sau a activelor biologice adiționale pe parcursul unei perioade ce depășește un an (de exemplu, viile, livezile, plantațiile de pomușoare roditoare, culturi multianuale de flori, de furaje, legumicole, vacile, ovinele, porcinele, cabalinele adulte) precum și activele biologice imature care se află în perioada de pregătire spre utilizare după destinație (de exemplu, viile și livezile plantate, până la transferarea lor în categoria pe rod).

Componența și modul de determinare a costului de intrare a activelor biologice imobilizate este condiționat de sursa de intrare a acestor active. Activele biologice imobilizate se prezintă separat pentru cele aferente fitotehnicii și zootehnicii. La completarea rândului 700 se va utiliza informația reflectată în conturile contabile ale grupei **13 „Active biologice imobilizate”** (131 „Active biologice imobilizate în curs de execuție”, 132 „Active biologice imobilizate”).

Pe rândul 810 „Surse proprii” se indică sumele provenite din autofinanțare și utilizate pentru realizarea investițiilor: profitul, elementele din capitalul propriu și orice alte surse proprii de care dispune entitatea.

Pe rândul 820 „Bugetul de stat” și rândul 830 „Bugetele unităților administrativ-teritoriale” se indică valoarea investițiilor provenite de la bugetul de stat și bugetele unităților administrativ-teritoriale.

Pe rândul 840 „Credite și împrumuturi interne” se reflectă valoarea investițiilor efectuate pe seama creditelor bancare și împrumuturilor primite de la persoane fizice și juridice din țară.

Pe rândul 850 „Credite și împrumuturi externe” se reflectă valoarea investițiilor efectuate pe seama creditelor bancare și împrumuturilor atrase de la persoane fizice sau juridice de peste hotare.

Pe rândul 860 „Surse din străinătate” se reflectă valoarea investițiilor efectuate pe seama surselor primite de la organizații și instituții internaționale de peste hotarele țării sub formă de granturi, asistență tehnică și alte mijloace cu destinație specială.

Pe rândul 870 „Fondul rutier” se indică valoarea investițiilor efectuate pe seama surselor fondului rutier.

Pe rândul 880 „Fondul ecologic” se indică valoarea investițiilor efectuate pe seama surselor fondului ecologic.

Pe rândul 890 „Altele” se indică valoarea investițiilor efectuate pe seama altor surse nespecificate pe rândurile de mai sus (donații).

3. CAPITOLUL LOC „CLĂDIRI REZIDENȚIALE (DE LOCUIT)”

În Capitolul LOC „Clădiri rezidențiale (de locuit)” se reflectă informația aferentă clădirilor rezidențiale (de locuit)/caselor de locuit individuale finisate fizic și date în exploatare în ordinea stabilită, precum și apartamentelor/caselor de locuit individuale vândute. Ca bază pentru includerea în chestionar a celor date în exploatare servește actul de predare-primire a obiectelor finisate în exploatare.

Datele privind clădirile rezidențiale (de locuit) date în exploatare (coloanele 1-3) se completează conform Clasificatorului unităților administrativ-teritoriale al Republicii Moldova (CUATM) după locul amplasării clădirii rezidențiale (de locuit). Se indică denumirea orașelor (municipiilor), satelor (comunelor) corespunzător codului statistic CUATM.

În coloanele 1-3 se completează respectiv numărul de clădiri rezidențiale (de locuit)/case de locuit individuale, numărul de apartamente în clădirile rezidențiale (de locuit)/case de locuit individuale și suprafața totală în metri pătrați a apartamentelor/caselor de locuit individuale.

Apartament – locuință alcătuită din una sau mai multe camere de locuit cu încăperi auxiliare, care satisface cerințele de trai ale unei persoane sau familii și face parte din blocul locativ.

Casă de locuit individuală – locuință (construcție separată) alcătuită din una sau mai multe camere locuibile și încăperi auxiliare, cu unul sau mai multe niveluri, destinată traiului permanent, de regulă al unei familii.

Suprafața totală a apartamentelor/caselor de locuit individuale se determină ca suma suprafeței locuibile, care cuprinde suprafața camerelor de locuit (dormitoarele și salonul) din locuință și suprafața încăperilor auxiliare (bucătărie, hol, antreu, baie, duș, toaletă etc.) din locuință, precum și suprafața logiilor, balcoanelor, teraselor care se include în suprafața totală prin coeficienții de reducere.